

SEMNIFICAȚIA URCĂRII PE TRON A REGELUI CAROL I-UL

THE SIGNIFICANCE OF ASCENDING TO THE ROMANIAN THRONE OF KING CAROL I

*Colonel (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU**

Rezumat: Evenimentele din anii 1866-1914, prin care a trecut România, nu pot fi înțelese fără rolul jucat de regele Carol I-ul în cucerirea independenței României, în creșterea prestigiului Țării care a devenit regat în anul 1881 și în întemeierea dinastiei de Hohenzollern-Sigmaringen din care au făcut parte regii: Ferdinand I-ul, Mihai I-ul și Carol al II-lea.

Cuvinte cheie: rege, tron, război, independență, regat.

Abstract: The events between 1866 and 1914 that Romania went through cannot be understood outside the role played by king Carol I in conquering the independence of Romania, in raising the prestige of the country which became a kingdom in 1881 and in founding the Hohenzollern-Sigmaringen dynasty that included king Ferdinand I, Carol II and Mihai I.

Key words: king, throne, war, independence, kingdom

La aniversarea a 150 de ani de la începutul domniei regelui Carol I-ul suntem convingși că ignorarea istoriei Țării noastre reprezintă o mare vulnerabilitate a națiunii și statului românesc. De aceea rememorăm în rândurile care urmează câteva momente semnificative din cei peste 48 de ani de domnie ai regelui Carol I-ul. Începem cu un mic portret: „Carol I-ul avea o față severă și calmă, barba neagră îi era aranjată după moda ofițerească, avea ochii albaștri și

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, consilier al președintelui Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, vicepreședintele Asociației Absolvenților Universității Naționale de Apărare „Carol I”, membru în consiliul editorial și redactor șef al Revistei de Științe Militare.

foarte pătrunzători și, deși era mai degrabă mic de statură, era impunător prin mișcările lui încete și hotărâte”¹.

Alegerea colonelului Alexandru Ioan Cuza ca domnitor, în cele două principate, fusese motivul care a stat la baza determinării puterilor europene să permită unirea Moldovei și a Munteniei, iar după abdicarea domnitorului exista un mare risc să se destrame unirea.

Imediat după plecarea în exil a domnitorului Alexandru Ioan Cuza securitatea principatelor române era în pericol. Prințul Carol fusese recomandat de către împăratul francezilor Napoleon al III-lea ceea ce a valorat foarte mult în decizia politicianilor români de a-l alege ca nou domnitor. Ion C. Brătianu a negociat cu Carol posibilitatea ca acesta să accepte tronul celor două principate.

După ce a acceptat oferta românilor, prințul Carol a început călătoria incognito, cu un pașaport elvețian, pe numele de Karl Hettingen, cu destinația Odessa², din cauza conflictului care exista între Prusia și Imperiul Austriac. Apoi s-a îmbarcat pe o navă, a călătorit pe Dunăre și a debarcat la Turnu Severin. După ce a coborât pe pământul țării, I. C. Brătianu l-a însoțit și transportat pe prinț mai departe, cu trăsura. Pe data de 10/22 mai 1866, prințul Carol a ajuns în București unde a fost primit cu bucurie de o mulțime de cetățeni, dornici să-l vadă pe noul conducător al Țării. La Băneasa, după ce i-a fost înmănată cheia orașului București³, el a rostit în limba franceză jurământul sacru față de Țară: „*Jur a fi credincios legilor țării, a păzi religiunea României, precum și integritatea teritoriului ei și a domni ca domn constituțional*”⁴. Domnia prințului Carol a început, de facto în luna aprilie 1866, imediat ce a pășit pe pământ românesc.

Parlamentul României a aprobat la 29 iunie/11 iulie 1866 Constituția Țării, o constituție liberală, care a asigurat dezvoltarea și progresul Țării. Prevederile Constituției au permis României să ignore dependența Țării față de Imperiul Otoman ceea ce a însemnat primul pas către independență. În articolul 82 din respectiva Constituție se consemna: „*Puterile constituționale ale Domnului sunt ereditare, în linie coborâtoare directă și legitimă a Măriei Sale Principelui Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu exclusiunea perpetuă a femeilor și coborâtorilor lor. Coborătorii Măriei Sale vor fi crescuți în religiunea ortodoxă a resăritului*”⁵. În conformitate cu același

¹ Adrian Cioroianu, Mihaela Simina, *Maria a României. Regina care a iubit viața și Patria*, Curtea veche Publishing, București, 2015, p. 21.

² Teodor Frunzeti, coordonatorul lucrării, *Mareșali ai României*, Editura RAO, 2013, p. 54.

³ Idem.

⁴ Apud, Neagu Djuvara, *O scurtă istorie ilustrată a Românilor*, Editura Humanitas, 2013, p. 271.

⁵ ro.wikipedia.org/wiki/Constituția_din_1866, apud. Neagu Djuvara, *op. cit.*, p. 55.

document legislativ, domnitorul era și capul oștirii. Comandantul trupelor turcești, Osman Pașa s-a predat românilor pe frontul din Bulgaria, la 28 noiembrie 1877, iar domnitorul Carol I l-a înștiințat pe țarul Rusiei, Alexandru al II-lea că Osman Pașa a fost rănit și luat prizonier de trupele române la Plevna împreună cu peste 60.000 militari turci.

Oastea română a făcut minuni de vitejie și la începutul anului 1878 a cucerit Smârdanul, Vidinul și Belogradgikul, ceea ce a însemnat încheierea victorioasă a războiului de independență (1877-1878). Pentru creșterea prestigiului său personal și al Țării la data de 9/21 septembrie 1878, imediat după recunoașterea independenței României, i-a fost acordat titlul de Alteță regală. În martie 1881, în Constituție s-a specificat că din 15/27 martie România devenea regat, iar Carol va purta titlul de rege; încoronarea s-a înfăptuit pe 10/22 mai 1881. Ideea de bază a Constituției regale din 1881 a fost aceea că regele conduce fără a governa. Regele Carol I a fost mereu preocupat de prestigiul dinastiei sale, devotat excesiv sarcinilor sale de rege al României și niciodată nu și-a uitat originea germană, spre deosebire de regele Ferdinand, care a fost întâiul român al țării. În timpul domniei lui Carol I, România a obținut independența față de Imperiul Otoman după războiul din 1877-1878, în care contribuția României a fost decisivă.⁶ În campania desfășurată pe teritoriul Bulgariei de azi, armata română și cea rusă s-au aflat sub conducerea lui Carol I, care a fost recunoscut de ruși în funcția de comandant al forțelor aliate din zona Plevna, unde domnitorul a fost prezent personal în bătălie. Prin Tratatul de la Berlin din 1878 s-a recunoscut independența absolută a României față de Imperiul Otoman ceea ce a crescut prestigiul internațional al României datorat tuturor militarilor de la domnitorul Carol (un excelent strateg militar) până la ultimul soldat. Consolidarea unirii Moldovei cu Muntenia, eliminarea pericolelor majore ce amenințau permanent Unirea din Ianuarie 1859, precum și recunoașterea suveranității României în calitate de regat s-au datorat victoriei în Războiul de Independență.

În anul 1913, în cel de-al II-lea război balcanic, Carol I îl numește pe Principele Ferdinand al României Comandant de căpetenie al trupelor care au trecut pe celălalt mal al Dunării pentru a participa la acțiunile de luptă din Bulgaria, care s-au încheiat cu victoria Armatei Române. Pentru Carol I poporul român era „iubitul meu popor, pentru care inima mea a bătut neîncetat”⁷.

„Zi și noapte m-am gândit la fericirea României, care a ajuns să ocupe acuma o poziție vrednică între statele europene: m-am silit ca simțământul religios să fie ridicat și dezvoltat în toate straturile societății și ca fiecare să împlinească

⁶ Teodor Frunzeti, *op. cit.*, p. 55.

⁷ <http://www.vestul.ro/stiri/5595/testamentul-regelui-carol-i.htm?action=print>

datoria sa, având ca țintă numai interesele statului. (...) Succesorul meu la tron primește, ia dar o moștenire, de care el va fi mândru și pe care o va cârmui, am toată speranța, în spiritul meu, călăuzit fiind prin deviza: "Totul pentru țară, nimic pentru mine" ... Mulțumesc din suflet tuturor celor care au lucrat cu mine și care m-au servit cu credință. Iert acelora care au scris și au vorbit în contra mea, căutând a mă calomnia sau a arunca îndoieli asupra bunelor mele intențiuni. Trimițând tuturor o ultimă salutare, plină de dragoste, rog ca și generațiile viitoare să-și amintească din când în când de acela care s-a închinat cu tot sufletul, iubitului său popor, în mijlocul căruia el s-a găsit așa de fericit. (...) Trimit armatei mele, pe care am îngrijit-o cu dragoste și căreia m-am închinat cu toată inima, cea din urmă salutare, rugându-o a-mi păstra o amintire caldă."⁸, scria Carol I în Testamentul său.

Carol I-ul a întemeiat dinastia de Hohenzollern-Sigmaringen prin desemnarea Principelui moștenitor Ferdinand al României ca succesor al Său la tron.

Pe 28 septembrie/11 octombrie 1914, după moartea regelui Carol I, pe tronul României a urcat regele Ferdinand I care, în parlamentul României, a depus următorul jurământ: „Jur a păzi Constituția și legile poporului român, de a menține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului”⁹. În august 1916 a ordonat mobilizarea armatei și începerea acțiunilor militare pentru eliberarea românilor din Transilvania semnând proclamația Sa către Țară în care scria: „... înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul Român prin Unirea Principatelor, prin Războiul de Independență, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională. Azi ne este dat nouă să întregim opera lor, încheșând totodată ceea ce Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților”¹⁰.

La sfârșitul anului 1916, Armata României s-a retras în Moldova, iar regele Ferdinand I-ul a condus reorganizarea, completarea, înzestrarea cu armament modern și instruirea Armatei României, cu ajutorul Franței. În Ordinul de Zi din 1/14 ianuarie 1917 regele Ferdinand I spunea: „Aduceți-vă aminte că luptați pentru pământul strămoșesc, pentru copiii și părinții voștri, pentru frații voștri de dincolo de hotare, că prin biruință le veți pregăti un viitor mai fericit. Vă salut azi cu recunoștință și cu încredere în viitor și urându-vă la toți, ofițeri și soldați, un an bun și încununat de lauri vă spun: Înainte cu Dumnezeu.”¹¹

⁸ http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/testamentul-regelui-carol-i

⁹ Teodor Frunzeti, *op. cit.*, p. 63.

¹⁰ Idem.

¹¹ Cuvântări de Ferdinand I regele României, 1889-1922, Fundația culturală „Principele Carol”, București, 1922, pp. 100-101.

La 1 mai 1917 s-au adunat la Iași 15.000-20.000 de soldați ruși bolșevizați care vroiau să-l asasineze pe regele Ferdinand I-ul și să răstoarne monarhia română, dar generalul Prezan i-a dezarmat, i-a arestat și i-a trimis peste graniță; Regele Ferdinand I-ul l-a numit pe acesta șef al Marelui Cartier General și comandant al Armatei Române de două ori (decembrie 1916 – aprilie 1918 și noiembrie 1918 – aprilie 1920), „*Ferdinand I fiind, la acea dată, comandant suprem al Înaltului Comandament Aliat româno-rus. Adică al ambelor categorii de trupe de pe front.*”¹² Generalul Prezan a eliberat Basarabia, Bucovina și Transilvania învingând armatele ruse, ucrainiene și maghiare, a dat o contralovitură împotriva ofensivei Armatei Maghiare, a forțat râul Tisa și a cucerit Budapesta realizând visul de aur al românilor – Marea Unire.

Pentru vitejia dovedită în război, pentru credința neclintită în victorie, pentru înțeleapta cărmuire a României, pentru împrumutarea țaranilor care au luptat în Războiul de reîntregire a țării și a Neamului, Regele Ferdinand I este înălțat la demnitatea de Mareșal al României la 1 decembrie 1918. Cu acest înalt grad Ferdinand I a comandat Armata României în campania militară de eliberare și reîntregire a României, precum și de apărare a României Mari împotriva agresiunii Ungariei din anul 1919. Ca urmare, în octombrie 1922 Ferdinand I este încoronat în Cetatea Albei Iulii rege al României Mari.

Regele Ferdinand I și Regina Maria a României erau frecvent pe front; regele mergea în tranșee și la MCG¹³, iar Regina Maria în lungi vizite la spitalele pline de soldați răniți. Pentru a aduce cât mai repede răniții de pe front Regina a înființat o unitate proprie de ambulanțe din automobilele suitei regale denumite „Ambulanțele regina Maria”. Curajul Reginei, care nu a renunțat la luptă niciodată, nici măcar în momentele cele mai tragice, i-a impresionat și pe aliații noștri în Marele Război, când două treimi din România anului 1917 erau sub cizma inamicului.

A urmat la tron regele Mihai I, a cărei domnie a fost întreruptă 10 ani (1930-1940) în care a devenit rege Carol al II-lea, tatăl suveranului copil, după ce ambele Camere ale Parlamentului au decis că succesiunea Tronului României să revină principelui Carol, coborât direct, în ordine de primogenitură bărbătească, a regelui Ferdinand I.

În urma cedării Basarabiei și Bucovinei de Nord (iunie 1940) și a Dictatului de la Viena (30 august 1940) prin care România a cedat 44.000 km² din Transilvania, regele Carol al II-lea a fost detronat și trimis în exil în luna

¹² Grigore Stamate, Mihai Hodoroagea, *Viața Mareșalului Prezan. Profesia de a fi român*, Editura AXIOMA PRINT, București, 2015, p. 83.

¹³ Marele Cartier General

septembrie 1940. Carol al II-lea a fost un rege corupt care nu s-a ocupat de înzestrarea și pregătirea/instruirea armatei și „nu și-a asumat decizia respingerii ultimatumului sovietic din iunie 1940”¹⁴.

După abdicarea lui Carol al II-lea, la 6 septembrie 1940, Mihai I a devenit noul suveran al României și cap al oștirii. Ion Antonescu, conducătorul statului român și președinte al Consiliului de Miniștri, a decretat: „Articolul 1. Investim pe Majestatea Sa Regele Mihai I cu demnitatea de „Mareșal al României” pe data de 10 mai 1941”¹⁵

În februarie 1943, regele Mihai I a respins amestecul mareșalului Ion Antonescu în problemele Casei Regale. La 23 august 1944 regele Mihai I a ordonat arestarea mareșalului Ion Antonescu pentru a scoate România din război și din alianța cu Germania nazistă și trecerea Armatei României de partea aliaților occidentali și sovietici.

Regele Mihai I este o mare personalitate, respectată pentru actul politic de la 23 august 1944 de întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste și a Ungariei hortyste.

BIBLIOGRAFIE

Cuvântări de Ferdinand I regele României, 1889-1922, Fundația culturală „Principelr Carol”, București, 1922.

DJUVARA Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a Românilor*, Editura Humanitas, 2013.

FRUNZETI Teodor– coordonatorul lucrării, *Mareșali ai României*, Editura RAO, București, 2013.

STAMATE Grigore, HODOROGEA Mihai, *Viața Mareșalului Prezan. Profesia de a fi român*, Editura AXIOMA PRINT, București, 2015.

http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/testamentul-regelui-carol-i

<http://www.vestul.ro/stiri/5595/testamentul-regelui-carol-i.htm?action=print>

Monitorul Oficial, nr. 109, 10 mai 1941.

ro.wikipedia.org/wiki/Constituția_din_1866.

¹⁴ Teodor Frunzeti, *op. cit.*, p. 166.

¹⁵ Monitorul Oficial, nr. 109, 10 mai 1941.